

Týždeň vedy v Akadémii ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika

9.11. 2020 – 13. 11. 2020

ORCID / DOI

Byť viditeľným vo vedeckom publikovaní

Vedecké publikovanie

„Vedecké publikovanie je dôležitou súčasťou vedeckej práce a zásadne ovplyvňuje rozvoj, rozširovanie a prehĺbovanie ľudského poznania. Jeho nedielnou súčasťou sú aj pragmatické dôvody ako je propagácia realizovaného výskumu, možnosť získať ďalšie finančné prostriedky alebo budovanie vlastnej kariéry vo výskumnom odbore⁽¹⁾. Pre doktorandov je vedecké publikovanie dôležitou súčasťou štúdia, u starších vedeckých pracovníkov je publikovanie tesne prepojené s prestížou a postavením vo vedeckom svete.“ [\[1\]](#)

Identifikátory vo vedeckom publikovaní

► Svet papiera:

Číselné kódy ISBN (medzinárodný štandard na jednoznačnú identifikáciu kníh, fungujúci od roku 1970) a ISSN (medzinárodný štandard na identifikáciu periodík, od roku 1975) museli doplniť ďalšie systémy – napríklad SICI (Serial Item and Contribution Identifier, doplnok ISSN), ktorý identifikuje zväzky, časti a články v časopisoch, PII (Publisher Item Identifier), URN (Uniform Resource Name), URI (Uniform Resource Identifier), URL –PURL (Persistent Uniform Resource Locator, Persistent URL), HDL (Handle).

► Svet digitálnych objektov:

Jednoznačné identifikátory digitálnych objektov v globálnom sieťovom komunikačnom prostredí sú označené ako trvalé (perzistentné) identifikátory digitálnych informačných entít.

[\[2\]](#)

DOI

- ▶ **Digital Object Identifier (DOI)** je komerčný globálny systém zameraný na štandardnú, jednoznačnú a trvalú identifikáciu diel vedeckej literatúry v digitálnom formáte (najčastejšie vedeckých článkov, ale môže ísť aj o kapitoly kníh, konferenčné príspevky, obrázky, tabuľky, postery, alebo iné dokumenty v elektronickej forme, ktoré majú vlastné, unikátne URL). Povinnou súčasťou DOI sú metadáta, ktoré systém združuje s danými objektami, vďaka čomu je možné objekty nielen identifikovať na internete, ale získať aj ďalšie informácie o nich a o ich vzťahoch. DOI sa musí nachádzať pri metadátach článku v danom časopise alebo ho možno vyhľadať na stránkach spoločnosti CrossRef. Využíva sa aj v bibliografickej citačnej databáze Web of Science a vyžaduje ho väčšina citačných štýlov. [3]
- ▶ <https://www.doi.org/>
- ▶ <https://www.crossref.org/>

DOI

Digital Object Identifier

- Medzinárodný jednoznačný a trvalý (perzistentný) identifikátor elektronického dokumentu, ktorý zabezpečuje trvalý odkaz na elektronický dokument v prostredí internetu. [4]

<https://doi.org/10.5555/YRFU1371>

DOI resolver prefix suffix

- System DOI poskytuje technickú a sociálnu infraštruktúru na registráciu a používanie trvalých interoperabilných identifikátorov nazývaných DOI na použitie v digitálnych sieťach. [5]
- DOI sa prideluje iba tým objektom (publikáciám), ktorých plné texty sú online dostupné v digitálnej forme (majú svoje vlastné, unikátne URL – napr. http://...) v internete. Každý dokument musí mať tzv. Response page. Stránka s odpoveďou (Response page), ktorá sa používateľovi zobrazí po zadaní DOI musí obsahovať minimálne úplnú bibliografickú citáciu, resp. úplné bibliografické údaje (vrátane DOI). Ďalej musí byť zobrazený mechanizmus, ako sa používateľ dostane k plnému textu. Väčšina členov združenia CrossRef zobrazuje stránku s abstraktom a umožňuje automaticky získať prístup k plnému textu. [6]

ORCID

Open Researcher and Contributor iD

- ▶ Otvorený identifikátor - trvalý a jedinečný osobný 16 znakový kód konkrétneho autora v globálnom digitálnom prostredí
- ▶ Registrácia a vytvorenie profilu pre vedca / autora zadarmo
- ▶ Profil ORCID - digitálna vizitka vedca – potrebná aktualizácia údajov

- ▶ <https://orcid.org/>

Ako získať ORCID

- Registrácia - vyplnenie formulára na : <https://orcid.org>
- Okrem korporátneho e-mailu je odporúčané uviesť aj súkromný e-mail
- Nastavenie viditeľnosti - rôzna úroveň viditeľnosti pre rôzne údaje. Informácie označené „Everyone“ budú viditeľné pre každého návštevníka
- Po odoslaní formulára ORCID pošle verifikačný e-mail, ktorý je potrebné potvrdiť pre úspešnú registráciu.
- Doplnenie ďalších údajov - rôzne varianty mena uvádzané v publikáciách. Užitočné pre plnú identifikáciu osoby.
- Do profilu ORCID doplniť bibliografické záznamy prác (nie plné texty) prípadne s linkou na plný text.
- Zobrazenie ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>

Response Page / Landing Page

- Stránka so základnými údajmi o dokumente vrátane linku k dokumentu, referencii či spôsobe ich citovania. Každý dokument s prideleným DOI musí mať Response Page:
- Názov časopisu, knihy, článku, kapitoly (v anglickom jazyku)
- Obsahy
- Abstrakt + link na plný text ak ho chceme zverejniť (v anglickom jazyku)
- Plný text HTML alebo PDF alebo Nasmerovanie používateľov na trvalý link k dokumentu
- Prevzatie odkazov pre referenčné systémy (Referencie na dokumenty iných autorov) *
- Metadáta pre spoločnosti tretích strán
- „Ako citovať“ – inštrukcie na stránkach dokumentu
- Odkazy na sociálne siete
- Referencie – odporúča sa uvádzať link DOI v texte, prelinkuje priamo na Response Page / Landing Page

[7]

CrossRef

Registračná agentúra DOI

- **Registrácia obsahu** : Metadáta Crossref špecificky umožňujú zhromažďovanie ďalších základných informácií týkajúcich sa publikácií štandardným spôsobom medzi vydavateľmi: údaje o financovaní, ID ORCID, licenčné informácie, abstrakty, čísla klinických štúdií, odkazy a odkazy v plnom znení.
- **Prepojenie odkazov** : Pripojenie sa znamená, že uzatvárate dohodu o vzájomnom prepojení so 17 322 ďalšími členmi Crossref, ktorí publikujú viac ako 111 231 936 diel zo 139 krajín sveta. Pridanie DOI do vašich referenčných zoznamov znamená, že prepájate svoj obsah s rastúcou sieťou vedeckého výskumu a od ostatných členov Crossrefu sa vyžaduje, aby odkazovali späť na váš obsah rovnakým a vytrvalým spôsobom.
- **Citované podľa** poskytuje členom spôsob, ako nahliadnuť do metadát Crossref a zistiť, ako citujú vaše publikácie ostatní členovia, a zdieľať tieto informácie so svojimi čitateľmi a autormi.
- **Podobnosť Skontrolujte** redakčnú originalitu. Dohoda so spoločnosťou Turnitin ponúka členom znížený prístup k nástroju iThenticate od spoločnosti Turnitin, čo im umožňuje skontrolovať ich obsah oproti plnému textu desiatok miliónov publikovaných výskumných materiálov.
- **Crossmark** Crossmark dáva členom možnosť pridať do svojho obsahu widget, na ktorý sa dá kliknúť, aby čitateľom ukázal, či bol aktualizovaný, opravený alebo stiahnutý. Ukazuje vedcom, že členovia sú odhodlaní udržiavať ich obsah a zároveň poskytujú výskumníkom informácie potrebné na overenie, či používajú najaktuálnejšie a najspoľahlivejšie verzie diela.
- Získavanie **metadát** : Všetky metaúdaje, ktoré Crossref zhromažďuje, umožňujú, aby bol obsah členov lepšie viditeľný.
- Odstupňované členské ročné **poplatky**.

Prínos identifikátorov

zviditeľnenia vo vedeckom publikovaní

ORCID

- Globálne akceptovaný štandard
- Nástroj na hodnotenie vedy a vedeckého výskumu
- Identifikácia vedcov a publikačných aktivít v medzinárodnom kontexte
- Odlíšenie autorov s rovnakými menami
- Uľahčenie zdieľania informácií medzi vedcami, prepájanie výskumu a výskumných pracovníkov
- Nezávislosť na konkrétnej jednej citačnej alebo bibliografickej databáze
- Tvorba osobných bibliografií
- Prepájanie dát medzi Web of Science a Scopus v profile ORCID uvedením identifikátorov ResearcherID a AuthorIdentifier - interoperabilita
- Prehľadnosť, dostupnosť, priebežná údržba, bezplatnosť a podpora zo strany významných producentov bibliografických citačných informačných zdrojov

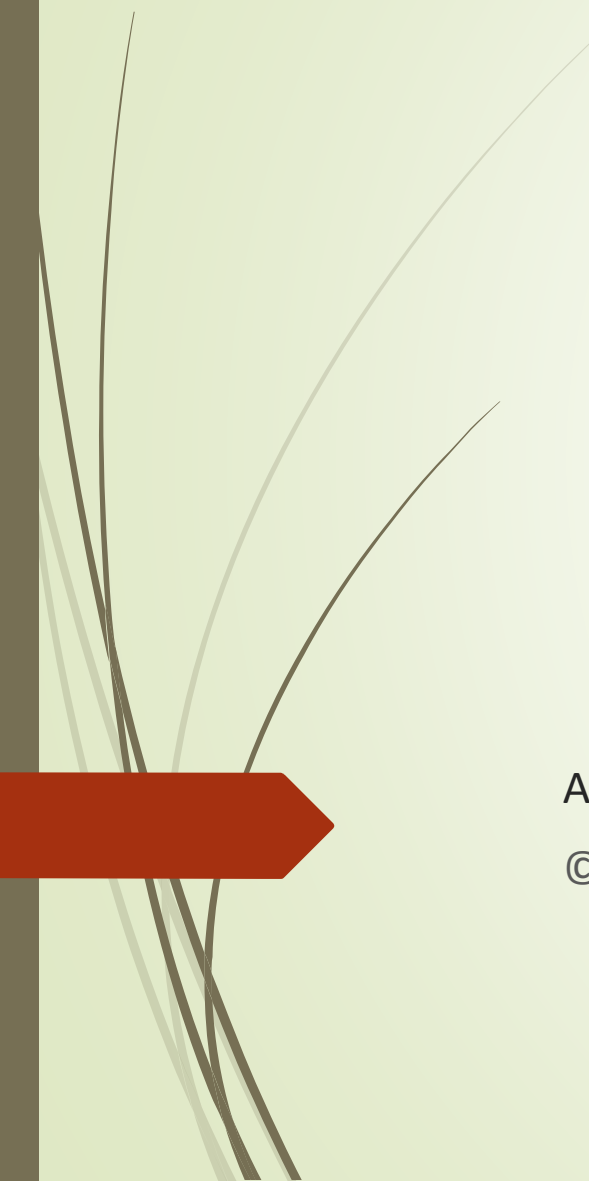
DOI

- Lepšie spojenie medzi typmi obsahu, medzi krajinami, medzi disciplínami a medzi ľuďmi
- Jednoznačná identifikácia digitálneho objektu na internete
- Trvalá dostupnosť a aktuálne umiestnenie digitálneho objektu
- Akademická etika citovania
- Podpora otvorenej vedy

[9]

Zdroje informácií

- [1] *Vedecké zdroje*. [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné na: <https://eiz.cvtisr.sk/vedecke-publikovanie/>
- [2] DOBBERSTEINOVÁ, J. – HUDECOVÁ, S. - STOŽICKÁ, Z. 2019. *Sprievodca svetom vedeckého publikovania*. Bratislava: CVTI SR, 2019. [online]. S. 172. ISBN 978-80-89965-17-5. [cit. 2020-11-02]. Dostupné na: http://ak.aos.sk/images/dokumenty/e-knihy/Sprievodca_svetom_vedeckeho_publikovania.pdf
- [3] DOBBERSTEINOVÁ, J. – HUDECOVÁ, S. - STOŽICKÁ, Z. 2019. *Sprievodca svetom vedeckého publikovania*. Bratislava: CVTI SR, 2019. [online]. S. 173. ISBN 978-80-89965-17-5. [cit. 2020-11-02]. Dostupné na: http://ak.aos.sk/images/dokumenty/e-knihy/Sprievodca_svetom_vedeckeho_publikovania.pdf
- [4] *Čo je DOI*. [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné: <https://uk.sav.sk/pre-vedcov/trvale-identifikatory/doi/>
- [5] *System DOI*. [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné: <https://www.doi.org>
- [6] *Na čo DOI slúži a komu sa prideľuje?*. [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné: <https://uk.sav.sk/pre-vedcov/trvale-identifikatory/doi>
- [7] *LANDING (RESPONSE) PAGE*. [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné: <https://uk.sav.sk/pre-vedcov/trvale-identifikatory/doi>
- [8] *Why CrossRef?*. [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné: <https://www.crossref.org/education/why-crossref/>
- [9] *DOI v praxi*. [online]. [cit. 2020-11-02]. Dostupné: <https://eiz.cvtisr.sk/doi/perzistentne-identifikatory-digitalnych-objektov/digital-object-identifier-doi/>

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, Liptovský Mikuláš, 2020

© Mgr. Mária Mestická – akademická knižnica